

Anna Przybylska

WŁOŚNICA W 2000 ROKU

Słowa kluczowe: włośnica, epidemiologia, Polska, rok 2000

Key words: trichinellosis, epidemiology, Poland, 2000

Zachorowania na włośnicę analizowano na podstawie danych zawartych w formularzu MZ-56 oraz informacji z dochodzeń epidemiologicznych w ogniskach, nadesłanych przez Wojewódzkie Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne. W 2000 r. w Polsce wystąpiło 36 przypadków włośnicy (zapadalność 0,09 na 100 000 mieszkańców), które odnotowano w 6 województwach (tab. I). W 1999 r. zarejestrowano 263 zachorowania na włośnicę, w 1998 r. - 33, a w 1997 r. - 20 przypadków.

Tab e l a I. Włośnica u ludzi w Polsce w 2000 r. Rejestracja według województw i kwartałów
Ta b l e I. Human trichinellosis in Poland in 2000 by voivodeship and quarters of the year

Województwo	Liczba zachorowań w kwartale				Razem
	I	II	III	IV	
Kujawsko-pomorskie	1	-	-	2	3
Lubuskie	-	-	-	1	1
Mazowieckie	1	1	-	1	3
Śląskie	1	-	-	-	1
Wielkopolskie	-	1	24	1	26
Zachodniopomorskie	1	1	-	-	2
Razem	4	3	24	5	36

(-) - nie rejestrowano

W 2000 r. najwięcej zachorowań zanotowano w woj. wielkopolskim (26), z czego 24 w III kwartale - w ognisku, które wystąpiło po spożyciu wędzonej, surowej kiełbasy „polskiej”, wyprodukowanej z mięsa dzika. W ognisku tym narażonych było 97 osób. Mięso dzika nie było badane po uboju. W trakcie opracowywania ogniska zbadano próbę podejrzanej kiełbasy z dzika metodą wytrawiania i stwierdzono w niej martwe larwy *Trichinella spiralis*. Drugie, trzyosobowe ognisko odnotowano w woj. kujawsko-pomorskim (2 mieszkańców woj. kujawsko-pomorskiego i 1 - woj. wielkopolskiego). W tym ognisku nośnikami zarażenia były: tatar, mięso pieczone i kiełbasa myśliwska z dzika. Podczas dochodzenia zastano 3 sztuki dzików w stanie rozczwartowania, co uniemożliwiło identyfikację zarażonej sztuki (lub sztuk). Przebadano schab, żeberka, mięso mielone z przyprawami i kiełbasę. W badanych próbach metodą wytrawiania

Tab e l a II. Włośnica u ludzi w Polsce w 2000 roku. Źródła i nośniki zarażenia

Tab l e II. Human trichinellosis in Poland in the year 2000. Sources and vehicles of the infection

Województwo	Kwar- tał	Liczba				Zwierzę - źródło zarażenia	Metoda badania poubojowego tuszy w kierunku włośni	Rodzaj wyrobu - nośnika zarażenia	Miejsce wprowadzenia wyrobu do obrotu
		ognisk*	pojedynczych zachorowań	osób					
				nara- żonych	chorych				
Kujawsko- pomorskie	I	-	1	6	1	świnia	„pod nadzorem weteryna- ryjnym” - metoda badania?	mięso, wędliny	2 miejsca zakupu: sklep mięsny i hipermarket
	IV	1**	-	95**	2**	dzik** (podejrzane 3 sztuki)	trichinoskopia - mięso badane przez osobę nieuprawnioną, na terenie woj. wielkopolskiego	tatar, mięso pieczone i kiełbasa myśliwska	wyrób własny rozprowadzany w 14 miejscowościach
Lubuskie	IV	-	1	6	1	nie ustalono	brak informacji	nie ustalono	nie ustalono
Mazowieckie	I	-	1	4	1	nie ustalono	brak informacji	nie ustalono	nie ustalono
	II	-	1	5	1	świnia	nie badano	mięso, słonina, kiełbasa, kaszanka	wyrób własny
	IV	-	1	3	1	nie ustalono	brak informacji	nie ustalono	nie ustalono
Śląskie	I	-	1	5	1	dzik; świnia?	nie badano 1 sztuki	kiełbasa surowa z dodatkiem mięsa dzika	wyrób pokątny masarni GS „SCH” w woj. kujawsko- pomorskim
Wielkopolskie	II	-	1	9	1	nie ustalono - Kamerun	brak informacji	nie ustalono - potrawy spożywane w karne runie	nie ustalono
	III	1	-	97	24	dzik	nie badany	kiełbasa surowa „polska”, wędzona	wyrób własny
	IV	-	-	1**	1**	dzik** (podejrzane 3 sztuki)	jak w ognisku zarejestro- wanym w woj. kujawsko- pomorskim	tatar, mięso pieczone i kiełbasa myśliwska	wyrób własny rozprowadzany w 14 miejscowościach
Zachodnio- pomorskie	I	-	1	4	1	świnia	„mięso badane wet.” - metoda?	mięso, wędliny	wyrób własny
	II	-	1	2	1	dzik	badany - wynik (-); metoda mikroskopowa	mięso, wędliny	wyrób własny
Razem		2	9	228	36				

* 2 osoby i więcej

** to samo ognisko - 3 osoby; w tym 2 osoby zarejestrowane w woj. kujawsko-pomorskim, a 1 w woj. wielkopolskim (informacje nt. bada-
nia mięsa pochodzą z dokumentacji nadesłanej z woj. kujawsko-pomorskiego)

Tabela III. Włośnica u ludzi w Polsce w 2000 roku. Dane o chorych
 Table III. Human trichinellosis in Poland in 2000. Description of cases

Województwo	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci do 14 lat	Miasto	Wieś	Liczba hospitalizowanych	Przebieg kliniczny
Kujawsko-pomorskie	2	1	-	1	2	3	1 osoba - lekki 2 osoby - średni
Lubuskie	-	1	-	1	-	1	brak informacji
Mazowieckie	2	1	1	1	2	3	1 osoba - lekki 1 osoba - średni 1 osoba - brak informacji
Śląskie	1	-	-	-	1	1	brak informacji
Wielkopolskie	10	16	2	18	8	17	22 osoby - lekki 3 osoby - średni 1 osoba - brak informacji
Zachodniopomorskie	2	-	-	1	1	1	2 osoby - średni
Razem	17	19	3	22	14	26	

próby zbiorczej wykryto od 2 do 8 martwych włośni w polu widzenia. Pozostałe zachorowania wystąpiły u pojedynczych osób (tab. II).

Rozpoznanie włośnicy oparto na obrazie klinicznym, wywiadzie epidemiologicznym oraz laboratoryjnych badaniach diagnostycznych. Badania serologiczne potwierdziły rozpoznanie u 32 osób, w tym w 8 przypadkach wykonano badanie metodą ELISA. U chorych przeważał lekki i średni przebieg włośnicy. Nie zarejestrowano zgonów (tab. III).

W 2000 r. źródłem zarażenia były ogółem 4. świnie i 6. dzików. Dochodzenie epidemiologiczne wykazało, że w 26. przypadkach zachorowań nie wykonano poubojowego badania mięsa. W 4. przypadkach zachorowań sporadycznych nie ustalono źródła zarażenia, a w dalszych 4. przypadkach wynik badania poubojowego był fałszywie ujemny (w 3 przypadkach - badanie metodą trichinoskopową wykonane przez nieuprawnioną osobę; w 1 - badanie metodą mikroskopową); w 2 przypadkach mięso badał lekarz weterynarii metodą nie określoną w wywiadzie, a w 4 - brak informacji o badaniu po uboju.

W trakcie dochodzenia epidemiologicznego poddawano badaniu pozostałości podejrzanego mięsa lub wyrobów. W odniesieniu do 28 chorych uzyskano wynik dodatni (w 27 przypadkach - metodą wytrawiania, a w 1 przypadku - metodą trichinoskopową). W 7 przypadkach nie wykonano badania, a w odniesieniu do 1 przypadku - brak informacji na ten temat.

Jak wynika z opublikowanych danych, w latach 1992-2000 stwierdzono w Polsce 93 ogniska włośnicy, w których chorowało 1327 osób oraz 93 zachorowania sporadyczne. W celu zapobiegania zachorowaniom na włośnicę ludzi w Polsce należy przede wszystkim zalecać konsumentom spożywanie mięsa (zarówno świń, jak i dzików) badanego po uboju w kierunku włośni oraz badać mięso metodą wytrawiania.

A Przybylska

TRICHINELLOSIS IN POLAND IN 2000

SUMMARY

In the year 2000 thirty six cases of trichinellosis were reported and registered in Poland. Most of them (26 cases) were noted in western region of the country (wielkopolskie voivodeship). Consumption of meat from four pigs and six boars caused 32 infections. In four sporadic cases - sources of the infection were not discovered. A total of 19 men and 17 women were infected (including three children up to 14 years of age). Twenty-six persons were hospitalized. No deaths from trichinellosis were reported in the year 2000.

Adres autorki:

Anna Przybylska

Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa